

Berenika Seryczyńska

Streszczenie doktoratu nt. „Terapeutyczny wymiar pielgrzymowania w kontekście Camino de Santiago”

W dotychczasowej literaturze teologicznej teoria cnoty rozumianej jako mechanizm terapeutyczny, nie została jak dotąd zastosowana w badaniach w zakresie pielgrzymowania. Nawet opracowania z dziedziny etyki biznesu poświęcono temu, w jaki sposób zalety związane z praktykowaniem cnót, przynoszą korzyści dla poszczególnych osób, jak też całych organizacji.

Celem niniejszej pracy jest ukazanie terapeutycznego wymiaru chrześcijańskiego pielgrzymowania na przykładzie Drogi św. Jakuba do Santiago de Compostela (hiszp. *Camino de Santiago*) z perspektywy teologicznej. Wskazano na uzdrawiające działanie łaski pielgrzymowania, której owocność w realiach drogi przejawia się w rozwoju cnót kardynalnych u pielgrzymów jakubowych. Kluczowym problemem badawczym było ustalenie z perspektywy teologicznej tego, co odróżnia pielgrzymowanie od aktywności turystycznej. W ramach wywodu dokonano ustaleń na podstawie przeprowadzonego badania jakościowego, a ukazanie uzdrawiającej łaski ściśle związane z terapeutycznym charakterem chrześcijaństwa, miało na celu określenie zasadniczej różnicy pomiędzy uzdrawiającym charakterem chrześcijańskiego pielgrzymowania, a oddziaływaniem terapeutycznym aktywności typowo turystycznych.

Praca została zaplanowana jako rozprawa podzielona na trzy rozdziały, a kolejność wywodu poprowadziła od fundamentów teoretycznych poprzez badanie jakościowe do wskazania szerszej perspektywy interdyscyplinarnej terapeutycznych implikacji badanego zjawiska.

W pierwszym rozdziale poprzez ukazanie pokutnego pielgrzymowania w perspektywie terapeutycznego charakteru chrześcijaństwa oraz poszukiwań teologicznych źródeł łaski pielgrzymowania w ujęciu biblijnym, zostało wskazane znaczenie aspektu uzdrawiania jako istotnego elementu zarówno publicznej działalności Jezusa jak też różnych teologicznych koncepcji łaski.

W drugim rozdziale w kontekście charakterystycznych cech postmodernistycznej kultury terapeutycznej wskazano na aktualność cnót kardynalnych pielgrzymów według aretologii św. Tomasza z Akwinu w odniesieniu zarówno do celów doczesnych jak i celu ostatecznego (zbawienia), a na podstawie przeprowadzonego badania empirycznego został ukazany uzdrawiający charakter pielgrzymowania Camino.

Trzeci rozdział ma na celu pogłębienie obrazu mechanizmów terapeutycznych stwierdzonych na Camino de Santiago jak też próbę odniesienia ich do perspektywy teologii fundamentalnej. Przedstawiono charakterystyczne sposoby doświadczania obrzędu błogosławieństwa pielgrzyma. Dokonano analizy porównawczej modelu opartego na koncepcji cnót z modelem psychologicznym terapeutycznego oddziaływania pielgrzymowania opartym na koncepcji *mindfulness*. Zaprezentowano teorię przepływu *flow* oraz stanu spowolnienia *slow* jak też eskapistycznego wymiaru pielgrzymowania. Wskazano przykłady projektów resocjalizacji więźniów poprzez wędrówkę Camino oraz teologiczne aspekty doświadczenia bezsilności, milczenia i zmęczenia pielgrzymów, mających istotny wpływ na kształtowanie postaw świadczących o dokonującej się w nich terapeutycznej przemianie.

Abstract of the doctoral thesis on "The therapeutic dimension of pilgrimage in the context of the Camino de Santiago".

In the theological literature to date, the theory of virtue understood as a therapeutic mechanism has so far not been applied to studies in the field of pilgrimage. Even studies in the field of business ethics have been devoted to how the advantages associated with the practice of virtues benefit individuals as well as entire organisations.

The aim of this dissertation is to show the therapeutic dimension of Christian pilgrimage using the example of the Way of St James to Santiago de Compostela (Spanish: Camino de Santiago) from a theological perspective. The healing effect of the grace of pilgrimage was pointed out, the fruitfulness of which in the reality of the way is manifested in the development of the cardinal virtues in pilgrims on the Way of St James. The key research problem was to establish from a theological perspective what distinguishes pilgrimage from tourist activity. The argument made its findings on the basis of the qualitative study carried out, and the presentation of healing grace closely related to the therapeutic character of Christianity, with the aim of identifying the essential difference between the healing character of Christian pilgrimage and the therapeutic impact of typically touristic activities.

The work was planned as a dissertation divided into three chapters, and the order of the argument led from theoretical foundations through a qualitative study to an indication of the broader interdisciplinary perspective of the therapeutic implications of the phenomenon studied.

In the first chapter, the importance of the healing aspect as an essential element of both the public activity of Jesus and the various theological conceptions of grace was indicated through the presentation of penitential pilgrimage in the perspective of the therapeutic character of Christianity and the search for theological sources of pilgrimage grace in biblical terms.

In the second chapter, in the context of the characteristics of postmodern therapeutic culture, the validity of the cardinal virtues of pilgrimage according to the arethology of St Thomas Aquinas is indicated in relation to both temporal goals and the ultimate goal (salvation), and the healing character of Camino pilgrimage is shown on the basis of an empirical study.

The third chapter aims to deepen the picture of the therapeutic mechanisms found on the Camino de Santiago as well as attempting to relate them to the perspective of fundamental theology. The characteristic ways of experiencing the rite of blessing of the pilgrim are presented. A comparative analysis of a model based on the concept of virtues and a psychological model of the therapeutic effect of pilgrimage based on the concept of mindfulness was made. A theory of flow and slow motion as well as the escapist dimension of pilgrimage was presented. Examples of projects for the re-socialisation of prisoners through the Camino walk are given, as well as the theological aspects of the pilgrims' experience of powerlessness, silence and fatigue, which have a significant impact on the formation of attitudes that testify to the therapeutic transformation taking place in them.